

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle (eurohuippukokoukselle), neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euron kansainvälisen aseman vahvistaminen”

(COM(2018) 796 final)

(2019/C 282/05)

Esittelijä: **Philip VON BROCKDORFF**

Toinen esittelijä: **Dimitris DIMITRIADIS**

Lausuntopyyntö	Euroopan komissio, 24.1.2019
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla
Vastaava jaosto	”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus”
Hyväksyminen jaostossa	4.6.2019
Hyväksyminen täysistunnossa	19.6.2019
Täysistunnon nro	544
Äänestystulos (puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	200/3/3

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK toteaa, että euron kansainvälinen asema ei ole vielä palautunut finanssikriisiä edeltäneelle tasolle. Vaikka Euroopan komission tiedonannossaan ehdottamat toimenpiteet ovat komitean mielestä myönteisiä ja tarpeellisia, ne eivät välttämättä mene riittävän pitkälle, kun ajatellaan euroalueen sosiaalisten ja taloudellisten haasteiden laajuutta. Sosiaalisen yhteenkuuluvuuden, ylöspäin tapahtuvan taloudellisen lähentymisen ja etenkin pk-yritysten kilpailukyyn ja innovoinnin edistämisen tulisi luoda pohja sille, että euroalueen talouskasvu pääsee vauhtiin ja tukee euron kansainvälisen aseman vahvistumista.

1.2 ETSK kehottaa EU:ta tehostamaan toimiaan sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja taloudellisen lähentymisen hyväksi kaikkialla EU:ssa. Jäsenvaltioissa ja niiden välillä on edelleen suuria eroja, ja nämä erot estävät käyttämästä hyväksi taloudellisia mahdollisuuksia, jotka voisivat hyödyttää koko EU:ta.

1.3 ETSK varoittaa, että ajankohtaiset teknologiset läpimurrot, kuten rahoitusteknologia ja digitalisaatio, ja muiden kansainvälisten valuuttojen nousu pidemmällä aikavälillä saattavat edistää useampaan kuin yhteen keskeiseen valuuttaan perustuvan moninapaisen järjestelmän kehittymistä.

1.4 ETSK katsoo, että eurolla on edellytykset vahvistaa kansainvälistä asemaansa. Komitea katsoo kuitenkin myös, että euroalueen ehdottamana prioriteettina on ennen muuta hoitaa omat ongelmansa pois päiväjärjestyksestä ja saada luotua eheyttä ja vaurautta parantamalla alueen kasvunäkymiä ja saattamalla julkinen talous takaisin kestäväälle pohjalle. Tämä prosessi, joka edellyttää muun muassa talous- ja rahaliiton ja pankkiunionin viimeistelemistä, tulee asettaa etusijalle pyrittäessä lujittamaan euron kansainvälistä asemaa.

1.5 EU:n yhteisen rahan uskottavuus on ennakkoedellytys euron kansainvälisen aseman vahvistamiselle, ja se vaatii lisätoimia vakaiden kansallisten finanssipoliittisten ja kasvua edistävien toimintapolitiikkojen toteuttamiseksi ja rahoitusalan tervehdyttämiseksi. ETSK muistuttaa tässä yhteydessä, että pk-yritysten tukeminen ja tuottavuuden lisääminen entisestään ovat tärkeä keino parantaa euroalueen kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla.

1.6 ETSK on sitä mieltä, että rahoitusalan epävakauden ei pitäisi syödä markkinoiden yhdentymisestä saatavia etuja, ja kehottaa pitkäjänteisiin toimiin järjestämättömien lainojen vähentämiseksi sosiaalisesti kestäväällä tavalla etenkin pankkien ongelmaluottoja koskevista pääomavaatimuksista vuoden 2018 lopulla saavutetun poliittisen yhteisymmärryksen pohjalta.

1.7 Jotta euro voisi vahvistaa asemaansa kansainvälisenä valuuttana, olisi puututtava euroalueen valtionlainamarkkinoiden pirstaleisuuteen, joka heikentää selvästi valtionvelkamarkkinoiden syvyyttä ja likviditeettiä. ETSK kehottaa komissiota tutkimaan vaihtoehtoja likvidimpien ja turvallisempien euromääräisten omaisuuserien luomiseksi.

1.8 Euroopan keskuspankki (EKP) voi jossain määrin tasoittaa tietä euron kansainvälisen aseman vahvistumiselle ennen kaikkea täyttämällä tehtävänsä eli huolehtimalla euroalueen hintavakauden säilymisestä. Lisäksi EKP:n tuki makrotalouspolitiikalle sekä talous- ja rahaliiton ja pääomamarkkinaunionin syventämiselle antaa euron kansainvälisen aseman vahvistumiselle lisäpontta.

1.9 ETSK katsoo myös, että Euroopan rahoitusalan syventämiseksi tarvitaan lisätoimia, muun muassa nykyistä vahvempaa eurooppalaista rahoitusmarkkinainfrastruktuuria ja vakaita korkokantojen vertailuarvoja. Euron laajemman käytön edistäminen strategisilla aloilla on niin ikään ratkaiseva osatekijä pyrittäessä vahvistamaan sen kansainvälistä asemaa.

1.10 Lisäksi ETSK kehottaa jäsenvaltioita omaksumaan aiempaa yhtenäisemmän toimintatavan kansainvälisessä diplomatiassa, sillä tämä voisi puolestaan parantaa kaupankäyntimahdollisuuksia. Tällaista yhtenäistä toimintatapaa voitaisiin tukea myös siten, että pyrittäisiin nykyistä proaktiivisemmin edistämään ennen kaikkea EU:n etuja ennakoimalla erityisesti Kiinan ja Yhdysvaltojen strategisia ja diplomaattisia aloitteita.

2. Taustaa

2.1 Joulukuussa 2018 julkaistun komission tiedonannon "Euron kansainvälisen aseman vahvistaminen" ⁽¹⁾ mukaan eurolla on varaa kehittää edelleen globaalia asemaansa niin, että se vastaa paremmin euroalueen poliittista, taloudellista ja rahoituksellista painoarvoa. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää talous- ja rahaliiton rakenteiden lujittamista muun muassa hyväksymällä kaikki vireillä olevat ehdotukset pankkiunionin viimeistelemiseksi ja etenemällä määrätietoisesti kohti pääomamarkkinaunionia.

2.2 Tämä lausuntoluonnos on samoilla linjoilla ETSK:n aiemmissa lausunnoissa ⁽²⁾ ⁽³⁾ esitettyjen kehotusten kanssa. Niiden mukaan on ensiarvoisen tärkeää saattaa pankkiunioni, erityisesti kattavuudeltaan parempi ja yhtenäisempi talletussuoja, sekä pääomamarkkinaunioni valmiiksi, jotta niin suurille kuin pienillekin eurooppalaisille yrityksille voidaan taata kilpailukykyinen liiketoimintaympäristö ja saadaan luotua todellinen eurooppalainen yhtenäisvaluutta.

2.3 Vuonna 2017 annetussa Rooman julistuksessa 27 jäsenvaltion sekä Eurooppa-neuvoston, Euroopan parlamentin ja Euroopan komission johtajat ilmaisivat sitoumuksensa tehdä Euroopan unionista vahvempi maailmanlaajuinen toimija laajentamalla olemassa olevia kumppanuuksia ja luomalla uusia, edistämällä vakautta ja vaurautta alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla, vaikuttamalla maailman tapahtumiin ja ottamalla kansainvälistä vastuuta ⁽⁴⁾.

2.4 Euroopan komission puheenjohtaja puolestaan korosti unionin tilasta syyskuussa 2018 pitämässään puheessa euron merkitystä kansainvälisessä valuuttajärjestelmässä ja kehotti lisätoimiin sen varmistamiseksi, että euro täyttää kaikilta osin tehtävänsä maailmanlaajuisella tasolla ⁽⁵⁾.

2.5 Komissio on tähän liittyen esittänyt talous- ja rahaliiton syventämistä koskevan etenemissuunnitelman ⁽⁶⁾, jossa peräänkuulutaan yhdenmuetä ja hyvin toimivaa rahoitusjärjestelmää. Tähän kuuluu myös pankkiunionin ja pääomamarkkinaunionin valmiiksi saattaminen.

2.6 Pääomamarkkinaunionia käsittelevässä komission tiedonannossa ⁽⁷⁾ todetaan, että Euroopan unioni tarvitsee hyvin kehittyneitä ja pitkälle yhdentyneitä pääomamarkkinoita, jotta se pystyy vahvistamaan euron kansainvälistä asemaa. Hyvin toimiva pääomamarkkinaunioni edistää rahoitusjärjestelmän vakauttamista, parantaa yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta ja lisää näin ollen investointimahdollisuuksia.

⁽¹⁾ COM(2018) 796 final

⁽²⁾ EUVL C 262, 25.7.2018, s. 28

⁽³⁾ EUVL C 197, 8.6.2018, s. 1

⁽⁴⁾ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/03/25/rome-declaration/>

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-speech_fi_0.pdf

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-emu_fi.pdf

⁽⁷⁾ COM(2018) 767 final

2.7 Yhteisen tutkimuskeskuksen vuonna 2016 julkaisema JRC Science for Policy Report ⁽⁸⁾ on samoilla linjoilla ja osoittaa, että terve makrotalouspolitiikka, EU:n talous- ja rahaliiton syventäminen ja pääomamarkkinaunionin kehittäminen auttavat kaikki vahvistamaan euron asemaa maailmanlaajuisilla kauppaa- ja rahoitusmarkkinoilla.

2.8 Euroopan komissio suosittaa ⁽⁹⁾ euron laajempaa käyttöä energiaan liittyvissä hankkeissa ja rahoitusliiketoimissa keinona saavuttaa EU:n energiapolitiikan tavoitteet, vähentää energiatoimitusten häiriöiden riskiä ja siten edistää eurooppalaisten yritysten itsenäisen aseman vahvistumista.

3. Yleistä

3.1 Euro on päässyt 20-vuotisen taipaleensa aikana pitkälle. Siitä on erittäin nopeasti tullut maailman toiseksi tärkein kansainvälinen valuutta (Yhdysvaltain dollarin jälkeen) ⁽¹⁰⁾. Tarkemmin sanottuna noin 60 maata maailmassa joko käyttää tai aikoo käyttää euroa valuuttanaan tai on sitonut siihen oman valuuttansa. Lisäksi euron osuus ulkomaisten keskuspankkien valuuttavarannoista on noin 20 prosenttia, mikä ilmentää sen merkitystä vakaana arvona säilyttäjänä, ja viidennes yritysten ja ulkovaltojen liikkeeseen laske-masta kansainvälisestä velasta on euromääräistä. Huomionarvoista on myös se, että euroa käytetään yleisesti kansainvälisissä maksu-issa: vuonna 2017 noin kolmannes kansainvälisten liiketoimien arvosta laskutettiin tai maksettiin euroina (Yhdysvaltain dollarin osuus oli noin kaksi viidennestä).

3.2 Euron kansainvälinen käyttö on hyödyllistä, sillä se i) vähentää eurooppalaisten yritysten valuuttakurssiriskejä ja niihin liittyviä kustannuksia, ii) parantaa hintojen avoimuutta, minkä ansiosta yritykset voivat hankkia huokeampia raaka-aineita ja kuluttajat voivat osaa tuotteita edullisemmin, iii) vaatii tiukempaa inflaatiokuria, mikä periaatteessa johtaa kotitalouksilta ja yrityksiltä perittävien korkojen laskuun, iv) lisää eurooppalaisten yritysten (myös pk-yritysten) ja hallitusten rahoitusautonomiamia ja antaa niille mahdollisuuden saada rahoitusta edullisemmin lainaehdoin, kun Euroopan rahoitusmarkkinat kehittyvät nykyistä yhdenmukaisemmiksi, syvemmiksi ja likviditeetiltään paremmiksi, ja v) edistää EU:n sisäistä ja kansainvälistä kauppaa entisestään.

3.3 Lisäksi euron kansainvälisen aseman vahvistuminen tarjoaisi markkinatoimijoille ympäri maailman enemmän valinnanvaraa ja vähentäisi siten kansainvälisen talouden alttiutta häiriöille, jotka liittyvät monien alojen (esimerkiksi energia, raaka-aineet ja perushyödykkeet sekä ilma-alusten valmistus) voimakkaaseen riippuvuuteen Yhdysvaltain dollarista.

3.4 Yhdysvaltain dollarin ja euron välinen arvojärjestys ei ole muuttunut viimeisten kahden vuosikymmenen aikana. Näiden kahden valuutan välinen ero oli euron käyttöönotosta lähtien kyllä vähitellen kaventunut, mutta se kasvoi uudestaan euroalueen kriisin alkamisen jälkeen. Tilanne säilynee lähitulevaisuudessa ennallaan, vaikka euron liikkeeseenlaskijana on maailman suurin kaupparyhmittymä. Euron kansainvälisen aseman vahvistaminen ei siis taidakaan olla vain taloudelliseen kokoon ja avoimuuteen liittyvä kysymys, vaan kyse on ensi sijassa siitä, että euron kyky tarjota vakautta maailmanlaajuisen rahoitusalan häiriöiden aikana on rajallinen.

3.5 Euron kansainvälisen käytön lisääntymistä jarruttavat vielä muutkin tekijät, kuten

- i. Yhdysvaltain dollarin perinteisesti hallitseva asema kansainvälisenä varantovaluuttana
- ii. Yhdysvaltain dollarin käytön alhaisemmat kustannukset ja sen suurempi likviditeetti etenkin rahamarkkinaoperaatioiden yhteydessä
- iii. yhteisen rahan perustana olevien Euroopan rahoitusmarkkinoiden toistaiseksi puutteellinen yhdentyminen
- iv. se, että useimmissa kansainvälisissä rahoitusjärjestelmissä hyödynnetään euroalueen ulkopuolella sijaitsevia tai EU:n ulkopuolisten yritysten ylläpitämiä kaupankäynti-, selvitys- ja maksujärjestelmiä, mikä ei myöskään tiedä hyvää euron kansainvälisen aseman vahvistumisen kannalta.

3.6 Euron kansainvälisen aseman vahvistuminen edellyttää entistäkin vakaampaa ja kesto- ja palautumiskykyisempää taloudellista ympäristöä sekä rahoitusjärjestelmän sujuvampaa toimintaa. Tämän vuoksi onkin ehdotettu useita aloitteita, joiden tarkoituksena on parantaa euroalueen talouksien suorituskykyä ⁽¹¹⁾ ja auttaa selviytymään paremmin euroalueen laajoista epäsymmetrisistä häiriöistä ⁽¹²⁾. Painopisteen ei kuitenkaan pitäisi olla pelkästään epäsymmetristen häiriöiden lieventämisessä, vaan olisi myös keskityttävä parantamaan euroalueen epäyhtenäistä toimintatapaa, joka johtuu euroalueeseen kuuluvien jäsenvaltioiden hyvin erilaisista taloudellisista, sosiaalisista ja poliittisista rakenteista. Erityisesti finanssipolitiikan, palkkakehityksen, tuottavuuden ja hallintotavan eroavaisuudet asettavat euron tulevaisuudennäkymät vaakalaudalle. Ilman jonkinasteista finanssivakaunionia yhteisen valuutan järjestelmä on edelleen puutteellinen, jolloin euroalue on yhä altis tuleville finanssi- ja talouskriiseille.

⁽⁸⁾ <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC96913/lbna27754enn.pdf>

⁽⁹⁾ C(2018) 8111 final

⁽¹⁰⁾ COM(2018) 767 final

⁽¹¹⁾ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication_-_long-term_budget_for_europes_priorities.pdf

⁽¹²⁾ COM(2018) 387 final

3.7 Euron pidemmälle menevä kansainvälistyminen voisi lisätä riskiä valuutan epätoivotusta tilapäisestä vahvistumisesta ja mahdollisesti johtaa siihen erityisesti maailmanlaajuisen myllerrysten aikana. Tämä taas heikentäisi kotimaisten tuottajien kilpailukykyä ja euroalueen vientituloksia. Euron kansainvälisen käytön lisääntyminen saattaisi myös aiheuttaa jonkin verran kustannuksia, mutta siitä saatavat hyödyt, kuten rahapolitiittisen riippumattomuuden vahvistuminen ja rahapolitiikan parempi välittyminen kansainvälisellä tasolla, olisivat kustannuksia suuremmat.

3.8 Euron kansainvälinen asema on jossain määrin perustunut euroalueen omaan toimintaan, sillä euroalueen sijoittajat ovat huomattavia euroalueen ulkopuolisten toimijoiden liikkeeseen laskemien euromääräisten joukkovelkakirjojen ostajia. Euron kansainvälistä roolia leimaa kuitenkin vahva alueellinen painotus: se on merkittävin euroalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevilla mailla. Näyttöä on runsaasti ennen kaikkea siitä, että Lontoon City on avainasemassa euroalueen ulkopuolisten toimijoiden liikkeeseen laskemien euromääräisten joukkovelkakirjojen markkinoilla niin tarjontapuolella, kysyntäpuolella kuin välittäjänäkin. Yhdistyneen kuningaskunnan EU-erolla saattaakin olla vaikutusta näihin markkinoihin.

3.9 Laajemmasta näkökulmasta tarkasteltuna euron kansainvälinen asema vahvistuisi, jos EU harjoittaisi nykyistä yhtenäisempää ulkopoliittikkaa ja vaatisi monenvälisen lähestymistavan jatkamista kaupan suhteen. EU:n valuutta voi saavuttaa huomattavan kansainvälisen aseman vain silloin, kun EU toimii yhtenäisellä tavalla ja toimien tukena on sen yhteinen diplomaattinen ja taloudellinen voima. Tällaista toimintatapaa tulisi soveltaa energia-, liikenne-, teollisuus- ja muilla vastaavilla aloilla, joilla koko EU:n ja euroalueen edut olisi asetettava etusijalle. EU:n on myös olennaisen tärkeää puhua yhdellä äänellä geopolitiittisesta kehityksestä, esimerkiksi siitä, miten Kiinan uusi silkkitie -aloite (*One Belt, One Road*) kasvattaa maan vaikutusvaltaa kansainvälisessä kaupassa. Kyse on taloudellisesta ja diplomaattisesta ohjelmasta, joka saattaa muuttaa ja jolla kenties voidaan hallita kaupankäyntiä Aasiassa ja sen ulkopuolella. Tämä vahvistaisi Kiinan taloudellista läsnäoloa kaikkialla maailmassa, joten EU:n on arvioitava ohjelman vaikutuksia perusteellisesti. EU:lla ja erityisesti euroalueella ei ole varaa katsella toimettona ohjelman etenemistä.

4. Erityistä

4.1 Kohdassa 3.2 mainitut euron tuomat hyödyt huomioon ottaen saattaa vaikuttaa yllättävältä, etteivät kaikki EU:n jäsenvaltiot ole liittyneet euroalueeseen. Syyt voivat olla erilaisia ja liittyä muun muassa asianomaisten jäsenvaltioiden valmiustasoon ja siihen, miten ne täyttävät euron käyttöön oton edellyttämät taloudelliset kriteerit, sekä eräissä tapauksissa oikeudellisiin esteisiin, joita tällaisten kriteerien täyttämisen tiellä vielä on. Yleisesti ottaen euroalueeseen kuulumattomuus on merkki sitkeistä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja taloudellisen lähentymisen eroista EU:n sisällä. Näihin eroihin on puututtava, jos euroalueen laajentumisen halutaan lisäävän alueen taloudellista vakautta ja parantavan sen kykyä kestää ulkoisia talouden häiriöitä. Tämä taas lujittaisi EU:n asemaa maailmanlaajuisena mahtina ja vahvistaisi edelleen euron kansainvälistä roolia.

4.2 Finanssi- ja rahapolitiikan vuorovaikutus koko euroalueella on ratkaisevan tärkeää euron ja sen kansainvälisen aseman tulevaisuuden kannalta. Vakaa makrotaloudellinen toimintaympäristö edellyttää kuitenkin sekä finanssi- että rahapolitiikan virityksen muuttamista valtionvelan kestävyysongelmien korjaamisen ja kasvunäkymien parantamisen suuntaan. Tilanne vaihtelee euroalueella tältäkin osin, mikä johtuu epätydyttävästä finanssi-, rakenne- ja rahapolitiikan yhdistelmästä maailmanlaajuisen finanssikriisin jälkimainingeissa. Sen seurauksena sopeutumistaakka on jakautunut epätasaisesti euroalueen jäsenvaltioiden kesken. Tämä heijastaa nykyistä institutionaalista kehystä, jonka pohjalle euro on rakennettu. Se rajoittaa yksittäisten jäsenvaltioiden toimintamahdollisuuksia eikä tarjoa välineitä taata tehokasta ja koordinoitua talous- ja finanssipolitiikan viritystä kautta koko euroalueen.

4.3 Tämä selittää osittain sen, miksi euroalueella on epätasapainoa ja eriarvoisuutta ja miksi ylöspäin tapahtuvan lähentymisen vauhdittamista pidetään erittäin tarpeellisenä. Se auttaisi parantamaan taloudellista suorituskykyä ja tukisi sosiaalista ja poliittista vakautta, ja tämä kaikki on olennaisen tärkeää euron kansainvälisen aseman vahvistamiseksi. Rahapolitiikan haasteet talousalueella, jonka jäsenvaltioiden taloudelliset ja sosiaaliset olosuhteet eroavat erittäin paljon toisistaan, ovat nykyisellään valtavat.

4.4 Myös järjestämättömien lainojen muodostamaan ongelmaan on puututtava. Järjestämättömät lainat ovat huomattava rasite EU:n talouden rahoitukselle, sillä ne vääristävät luotonantoa, heikentävät markkinoiden luottamusta ja viime kädessä hidastavat talouskasvua. On myönnettävä, että euroalueen kansallisilla pankkisektoreilla on edelleen huomattavia riskejä, jotka haittaavat yhteisen talletussuojajärjestelmän kehittämistä. On selvää, että järjestämättömien lainojen vähentämisestä ja pankkien pääomapohjan vahvistamisesta aiheutuu kustannuksia yhtä lailla valtioille kuin yksityiselle sektorille. Aiemmin antamansa lausunnon⁽¹³⁾ mukaisesti ETSK kehottaa luottolaitoksia vastuulliseen luotonantoon ja korostaa, että kansallisten viranomaisten ja EU:n toimielinten on yhdistettävä voimansa ja edistytävä järjestämättömien lainojen käsittelyä koskevan kattavan ja luotettavan EU-kehyksen luomisessa.

4.5 Myös pankkiunionin viimeistelyä ja pääomamarkkinaunionin yhdentymisen jatkumista pidetään ratkaisevana makrotalouden vakauden kannalta. Pankkiunioni on keskeinen edellytys sille, että rahaliitossa päästään hyödyntämään rajatylittävän pankkitoiminnan tuomia etuja, mutta huomattavasta edistyksestä huolimatta pankkiunioni ei ole vielä valmis. Euroalueella on yhä edettävä muissakin tärkeissä aloitteissa, jotta päästään kohti kattavampaa rahoitusunionia. Pääomamarkkinaunioni auttaa edistämään rajatylittävää rahoitusalan yhdistymistä, ja pankit ja pääomamarkkinat voivat täydentää toisiaan euroalueen talouden rahoittamisessa.

⁽¹³⁾ EUVL C 367, 10.10.2018, s. 43

4.6 Pankkiunioni ja pääomamarkkinaunioni voivat yhdessä viedä rahoituspalvelujen sisämarkkinat seuraavalle tasolle kahdesta keskeisestä syystä: i) yrityksillä olisi aiempaa terveempien, syvempien ja yhdentyneempien rahoitusmarkkinoiden ansiosta mahdollisuus saada luottoa nykyistä edullisemmin ehdoin, jolloin ne voisivat tehdä kannattavia investointeja, ja ii) rahoitusmarkkinoiden yhdentyminen parantaisi rahoitusympäristöä etenkin pk-yritysten kannalta, joita pidetään usein Euroopan talouden selkärankana työpaikkojen luomista, innovointia ja talouskasvua ajatellen. Pankkien olisi yhdentyneillä pääomamarkkinoilla helpompi hyödyntää mittakaavaetuja tarjoamalla samankaltaisia tai jopa samoja tuotteita ja palveluja useissa jäsenvaltioissa. Lisäksi ne todennäköisesti kasvattaisivat rajatylittäviä omaisuuserävarantojaan ja pystyisivät muodostamaan laajempia ja monipuolisempia vakuusryhmiä arvopaperistetuille tuotteille ja katetuille joukkolainoille.

4.7 Hyvin toimivia ja yhdentyneitä pääomamarkkinoita pidetään erittäin tärkeänä raha-alueen toimivuuden kannalta, joten Euroopan pääomamarkkinoiden nykyisten heikkouksien korjaamisen tulisi olla ensisijaisia tavoitteita, etenkin jos Yhdistynyt kuningaskunta eroaa EU:sta ilman sopimusta. Olisi kuitenkin muistettava, että pääomamarkkinaunionihanke pitää sisällään hyvin erilaisia lähestymistapoja, joista kaikki eivät kenties ole tuottaneet alkuaan kaavailtua tulosta. Esimerkkeinä mainittakoon yleiseurooppalaiset yksilölliset eläkkeet ja arvopaperistamismarkkinoita koskeva aloite. Eläkkeiden osalta ETSK tosin tiedostaa, mikä merkitys lakisääteillä eläkkeillä on niille, joilla ei ole varaa yksityisiin eläkevakuutuksiin. Pääomamarkkinaunionin onnistuminen on toistaiseksi todellakin ollut melko vaihtelevaa, mutta loppujen lopuksi nämä aloitteet edistävät euron kansainvälisen aseman vahvistumista – hitaasti mutta varmasti.

4.8 Finanssikriisin jälkimainingeissa on myös tärkeää ymmärtää, että euron kansainvälisen aseman vahvistuminen entisestään riippuu euroalueen rahoitusvakaudesta. Yhdysvaltojen valtiovarainministeriön liikkeeseen laskemien turvallisten sijoitusvälineiden kaltaisten euroalueen yhteisten vekseleiden, obligaatioiden ja joukkovelkakirjojen liikkeeseenlasku yhdessä asianmukaisen hallinnointirakenteen (mm. vankan ja luotettavan finanssipoliittisen kehyksen) kanssa lisäisi vakautta, koska tarjolla olisi julkisten menojen odottamattoman kasvun rahoittamiseen soveltuvia turvallisia ja likvidejä velkainstrumentteja.

4.9 Erityisesti euroalueen yhteisten joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskun yhteydessä olisi huolehdittava myös paremmasta valvontajärjestelmästä. Tällaisten tuotteiden riskinäkökohdat on otettava huomioon, mahdollisesti riski- ja vakuuspoolien keinoin, eritoten pitkälle yhdentyneessä pääomamarkkinaunionissa.

4.10 Euron kansainvälisen aseman vahvistamista etenkin Yhdysvaltain dollarin kanssa kilpailevana varantovaluuttana ei tulisi pitää yksipuolisesti vain keinona saada kilpailuetua. Sen myötä euroalueen talouteen saattaa myös kohdistua maailmanlaajuisia painetta suhteessa kilpailijamaiden talouskehitykseen. Tehokas reagointi yhtenä rintamana voisi kuitenkin lisätä sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja taloudellista lähentymistä koko euroalueella. Eurooppalaiset aloitteet puolustusta ja kansainvälisiä asioita koskevan yhteistyön edistämiseksi ovat myös omiaan vahvistamaan EU:n geopolitiittista roolia ja lisäämään euron merkitystä maailmanlaajuisella tasolla.

4.11 Euron kansainvälisen aseman vahvistaminen on haastavaa, ja Euroopan keskuspankki (EKP) voi jossain määrin tasoittaa sille tietä ennen kaikkea täyttämällä tehtävänsä eli huolehtimalla euroalueen hintavakauden säilymisestä. Lisäksi EKP:n tuki makrotalouspolitiikalle sekä talous- ja rahaliiton ja pääomamarkkinaunionin syventämiselle antaa euron kansainvälisen aseman vahvistumiselle lisäpontta.

Bryssel 19. kesäkuuta 2019.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Luca JAHIER*